

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :B.11.0.SGB.0.01.00.610.01/ 1638
Konu :Konya Milletvekili
Sayın Atilla KART'ın
yazılı soru önergesi

18-08-2010

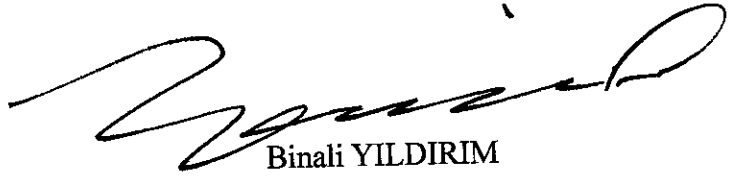
7/9241
GK: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığı'nın 01.10.2009 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/9241-15602/33869 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 06.10.2009 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-159-68/3977 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/9241 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :
1-Cevap formu (4 Sayfa)

DAĞITIM:
TBMM Başkanlığı
Başbakanlık

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATILLA KART'IN
7/9241 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI**

İlgi ; Başbakan' a yöneltilen 07.05.2009 tarih-7/7877 sayılı yazılı soru önergemiz.

İlgi önergemiz ile; Kafkasya'da meydana gelen çatışmalar sonucunda, Bağımsız Devletler Topluluğu'nun (BDT) , Gürcistan'ın talebiyle Abhazyaya ambargo uygulamaya başladığı; Türkiye'nin de bu karara iştirak ederek Trabzon ile Abhazyanın başkenti Sohum arasındaki gemi seferlerini iptal ettiği, bu ambargo sonucunda Türkiye'de yaşayan ve sayıları 500 binin üzerinde olan Abhaz ile sayıları 4 milyonu aşan Kuzey Kafkasyalı'nın akrabalarıyla olan ilişkilerinin büyük ölçüde kesildiği ve engellendiği; Abhazyaya gitmek isteyenlerin ancak Rusya Federasyonu'ndan vize almak suretiyle gidebildikleri, bu durumun ise hem zaman kaybı ve hem de maddi-manevi anlamda mağduriyetler yarattığı;

Rusya Federasyonu'nun ve ambargonun tarafı olan birçok BDT ülkesinin ambargoyu kaldırdığı, hal böyle olmasına rağmen, Türkiye'nin taraf olmadığı bir ihtilaftan dolayı Abhazyaya fiilen uygulamakta olduğu ambargoyu neden uygulamaya devam ettiği;

Türkiye'nin Abhazyanın bağımsızlığını tanımayarak, Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü tanımaya devam edebileceği, bu takdirin siyasi sorumluluğunun Hükümet'e ait olduğu, Hükümet politikası ve sorumluluğu altında verilen bu kararın ayrıca irdelenmesi gerektiği; ancak, bu durumun, Abhazların ve Kuzey Kafkasyalıların, temel insan haklarının başında gelen yerleşme ve seyahat hürriyeti özgürlüğü ile aile bütünlüklerinin korunması sorumluluğunu ortadan kaldıramayacağı;

Hükümet'in bu haksız ve dayanaksız ambargoyu sürdürmesi halinde sayıları milyonları bulan bu kişilerin, AIHM dahil olmak üzere tüm yargı yollarına başvuracakları, böyle bir tablonun ise Türkiye Cumhuriyetinin saygınlığını, etkinliğini zedeleyeceği dile getirilmiştir;

milyonlarca Abhaz ve Kuzey Kafkasyalı'nın, seyahat özgürlüğü ve aile bütünlüğünü ihlal eden politika ve uygulamalara son verilmesi gereği ve bu yolda alınması gereken önlemler dile getirilmiştir.

Hükümet bu önergeye süresi içinde cevap vermediğinden, önerge gelen kağıtlar listesinde yayımlanmıştır.

Hükümet önergeye cevap vermeyerek bir anlamda konuya olan ilgisizliğini ve duyarsızlığını göstermiş ve bir anlamda da verebileceği bir cevabın bulunmadığını kabul etmiştir. Ancak, tüm bu gelişmeler Hükümet'in siyasi ve hukuki sorumluluğunu ortadan kaldırmayacaktır. Bu konu tarafımızdan takip edilecek ve gündemde tutulacaktır.

Yukarıda sözü edilen süreç yaşanırken, bu kez 17.08.2009 günü öğlen saatlerinde, Gürcistan'ın, Sinop'un 96 mil açığında, Fırk Münhasır Ekonomik Bölgesinin hemen sınırında seyretmekte olan M/T Buket adlı tankeri kaçırarak, Poti Limanına çektiği ortaya çıkmıştır. Tüpraş'tan aldığı 2800 ton hafif yakıtı Abhazyanın Sohum limanına götürmekte olan gemiye Gürcistan el koymuştur.

Gemi işletmecisi tarafından yapılan açıklamaya göre; Panama Bayraklı olan, 15 personelinin tamamı Türk olan gemide ayrıca 2 stajyer bulunmakta olup, geminin yükü değerli yük olarak kabul edilmektedir.

Gürcü Makamlarının, gemi Abhazya'ya gittiği için el koydukları öğrenilmiştir. Geminin kaçırıldığı andan itibaren AIS cihazının kapatıldığı, bunun denizcilik kurallarına göre suç teşkil ettiği ifade edilmektedir. Gemi ve yükün açık artırma suretiyle satışının planlandığı öğrenilmiştir. Türk personel tutuklanmış ya da gözaltına alınmıştır.

Tekrar ve önemle ifade ediyoruz; Türkiye, Abhazya'nın bağımsızlığını tanımayabilir. Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü tanımaya devam edebilir. Hükümet etme politikası ve sorumluluğu içinde verilen bu kararın, Türkiye'nin milli çıkarlarıyla ne ölçüde bağdaştığının tartışması ve eleştirisi ayrıca yapılacaktır.

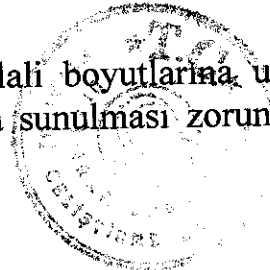
Ancak, Hükümetin bu tercihi ve kararı, Gürcistan'ın her anlamda yaptığı ihlallere göz yumulmasını ya da iştirak edilmesini gerektirmez. Evrensel insan haklarının başında gelen yerleşme ve seyahat özgürlüğüyle, aile bütünlüğünü ihlal eden bu tür eylemlere Türkiye seyirci kalamaz. Bu tür bir ihlalin yapılmasına fırsat verilmeden, saygın bir devlet olma sorumluluğuyla Türkiye Cumhuriyeti, yurttaşlarının bu insani ve temel haklarını mutlaka güvenceye almalıdır. Öte yandan, yine Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının ticaret özgürlüğünü engellemeye yönelik olan ve fiili durum yaratan ihlallere de, Türkiye'nin seyirci ve sessiz kalması hiçbir şekilde kabul edilemez.

Gürcistan'ın; fiilen Türkiye'nin kontrolünde ve Sinop yakınlarında bulunan, Türk Arama Kurtarma Bölgesinin hemen dışında, Rus Arama Kurtarma Bölgesinde bu gemiye el koymuş olmasının, uluslararası hukuktaki adı gemi korsanlığıdır. Uluslararası sularda seyretmekte olan bir gemiye el koymanın başka bir açıklaması olamaz. Gürcistan'ın karasuları ve ayrıcalıklı ekonomik bölge sınırları dışında kalan, uluslararası sularda bulunan bir gemiye bu suretle el konulması; diğer tüm ihlaller bir tarafa Türkiye'nin Egemenlik hakkının ihlali niteliğindedir.

Tüm bu süreçler yaşanırken 20 Ağustos tarihinde de, Sohum'dan İstanbul'a hurda demir getiren bir yük gemisine de uluslararası sularda el konulduğu ve geminin Poti limanına çekildiği haberi ajanslara ulaşmıştır.

Görüldüğü gibi; Türkiye Cumhuriyeti yönetimi adına talihsiz ve maalesef acz anlamına gelen bir tablo söz konusudur. Yurttaşlarının temel anayasal haklarını koruyamayan, ticaret serbestisine yapılan saldırıları önleyemeyen, yurttaşlarının tutuklanmasına seyirci kalan ve girişimde bulunmayan bir yönetimin görevini yaptığından söz edilemez.

Olay ve süreç, Türkiye'nin egemenlik haklarının ihlali boyutlarına ulaşmış olmakla, iş bu önerenin doğrudan Başbakanlık Makamına sunulması zorunluluğu doğmuştur.

Buna göre;

SORULAR:

1-Sayıları 4 milyonu aşan Abhaz ve Kuzey Kafkasyalı'nın seyahat Özgürlüğünün ve aile bütünlüğünün ihlali pahasına sürdürülen ve fiili hale gelen ambargo neden kaldırılmamaktadır?

Bu konuyu irdeleyen ilgi önergemize neden cevap verilmemiştir?

Önergeye cevap verilmemesi bir anlamda duyarsızlık ve bir anlamda da önergede ileri sürülen eleştiri ve değerlendirmelerin kabul edildiği anlamına gelmez mi? Böyle bir durum Türkiye Cumhuriyeti'nin saygınlığı ve sorumluluğuyla bağdaşır mı?

2- Uluslararası sularda seyretmekte olan, Gürcistan'ın karasuları ve ayrıcalıklı ekonomik bölge sınırları dışında kalan gemiler ve Türk personele Gürcistan'ın el koyması, personeli tutuklaması, el konulan gemi ve yükler ile ilgili olarak kendi mevzuatı çerçevesinde satış sürecini başlatmış olması; Türkiye'nin egemenlik haklarına saldırı anlamına gelmez mi?

Türkiye bu ihlal ve saldırılara neden seyirci kalmaktadır?

Gemi ve yükün iadesi, personelin derhal serbest bırakılması ve Gürcistan'ın uyarılması dahil olmak üzere, gerekli yasal ve diplomatik girişimler neden yapılmamaktadır?

CEVAPLAR:

Ağustos 2008'de, Rusya Federasyonu (RF) ile Gürcistan arasında ciddi bir krize dönüşen silahlı çatışmalar, uluslararası toplumun müdahalesiyle durdurulmuş, ancak bu krizin ardından RF, Abhazya ile Güney Osetya'nın bağımsızlıklarını tanıma kararı almıştır. RF'nun sözkonusu kararı ve bu kararı takiben her iki ayrılıkçı bölgeyle ilişkilerini geliştirmek amacıyla imzaladığı anlaşmalar, bir yandan uluslararası toplumun Gürcistan'ın toprak bütünlüğünün korunmasına verdiği desteğin daha açık şekilde vurgulanmasına yol açmış, diğer yandan da Gürcistan'ın uluslararası toplumun bu bölgelerle yürüttüğü temaslar konusundaki hassasiyetini önemli ölçüde arttırmıştır. Tüm bu gelişmeler çerçevesinde, anılan iki bölgenin bağımsızlıklarını destekler mahiyet taşıdığı düşünülebilecek tutumlardan kaçınılması önem kazanmıştır.

Trabzon-Sohum arasında özel işletmelerce gerçekleştirilen gemi seferlerine yeniden başlanması, esasen daha önceki yıllarda Dışişleri Bakanlığı tarafından, Abhazya ihtilafının çözümünde bir güven artırıcı önlem olarak gündeme getirilmekteydi. Koşullar olgunlaştığı ve taraflar arasında mutabakat sağlandığı takdirde ülkemizin, sözkonusu gemi seferlerini yeniden başlatmaya hazır olduğu da bilinmektedir. Ancak, mevcut koşullar çerçevesinde bu konuda henüz gelişme sağlanamamaktadır. Bununla birlikte, Abhaz kökenli vatandaşlarımızın haklı talep ve ihtiyaçları çerçevesinde konu hassasiyetle izlenmeye devam edilmektedir.

Bağımsız Devletler Topluluğu tarafından alınan 19 Ocak 1996 tarihli Abhazya'ya yönelik ambargo kararı ve ayrıca, Ağustos 2008'de Rusya Federasyonu'yla yaşanan ihtilafı takiben Gürcistan tarafından yürürlüğe konulan "İşgal Altındaki Topraklara Dair Kanun" uyarınca, Gürcistan makamları, Abhazya'ya yük taşıdığını tespit ettikleri ticari gemilere karasularında müdahale etmektedir.

Uluslararası hukuka göre, açık denizde, bir ticaret gemisinin, belirli istisnalar hariç, bayrak devletinin rızası olmadan bir başka ülkenin askeri gemisi tarafından ziyaret edilmesi veya bordalanması mümkün değildir.

Öte yandan, Gürcistan'ın Türkiye bağlantılı ticaret/balıkçılık gemilerini uluslararası hukuka aykırı biçimde Karadeniz'de açık denizde durdurarak, Poti Limanı'na götürmesi kamuoyunda ciddi tepki yaratmış, bölgede ilgili taraflar arasında gerilime yol açmıştır.

Konu ile ilgili olarak, 19 Ağustos 2009 tarihinde Ankara'daki Gürcistan Büyükelçiliği yetkilileri ile Dışişleri Bakanlığı'nda yapılan görüşmelerde konuya ilişkin hassasiyetler Gürcü yetkililere iletilmiş ve ilgili Gürcü makamlarıyla en kısa sürede irtibata geçilerek gemilerin salıverilmesinin sağlanması istenmiş olup, aksi takdirde ortaya çıkabilecek gelişmelerden ikili ilişkilerimizin zarar görebileceği Dışişleri Bakanlığı tarafından Gürcü makamlara iletilmiştir.

Ankara'daki Gürcistan Büyükelçiliği yetkilileri ile yapılan görüşmeyi müteakiben 31 Ağustos 2009 tarihinde Gürcistan'ın Kutaisi şehir mahkemesinde yapılan duruşmada, 'M/T BUKET' tankerinin kaptanı Coşkun Mehmet Öztürk 24 yıl hapis, 13 Türk ve 4 Azeri vatandaşından oluşan mürettebat 3.000 Lari (yaklaşık 3000 TL) para cezasına çarptırılmışlardır. Gemi mürettebatı para cezasının ödenmesini müteakip 04 Eylül 2009 tarihinde, gemi kaptanının hapis cezasının para cezasına çevrilerek 30.000 Lari'nin ödenmesiyle 08 Eylül 2009 tarihinde serbest bırakılmış ve Türkiye'ye dönmüşlerdir. Tanker ve yüküne el konulmuştur.

Diğer yandan, Reha Aldin Gemicilik Şirketine ait "AFROSTAR" isimli Kamboçya bayraklı gemi Karadeniz' de uluslararası sularda Gürcistan Sahil Güvenlik botları tarafından alıkonularak 19 Ağustos 2009 tarihinde Poti Limanı'na getirilmiştir. Anılan geminin kaptanı ve mürettebatı sırasıyla 10.000 Lari ve 4.000 Lari para cezalarının ödenmesinin ardından 04 Eylül 2009 tarihi itibarıyla serbest bırakılmış olup, geminin Türk mürettebatı bulunmamaktadır.

Her ne kadar sözkonusu gemiler yabancı bayrak altında olsalar da, işleticilerinin Türk şirketleri ve gemi personeli içerisinde Türk vatandaşı olanların bulunması itibarıyla konu Denizcilik Müsteşarlığı tarafından titizlikle takip edilmiş ve Dışişleri Bakanlığı nezdinde diplomatik girişimler sürdürülerek her iki gemi personelinin de serbest bırakılması ve ülkelerine dönüşleri sağlanmıştır.

